

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ

58-1

BRNO 2017

PŘEHLED VÝZKUMŮ

Recenzovaný časopis
Peer-reviewed journal

Ročník 58
Volume 58

Číslo 1
Issue 1

Předseda redakční rady
Head of editorial board

Pavel Kouřil

Redakční rada
Editorial board

Herwig Friesinger, Václav Furmánek, Janusz K. Kozłowski,
Alexander Ruttikay, Jiří A. Svoboda, Jaroslav Tejral, Ladislav Veliačik

Odpovědný redaktor
Editor in chief

Petr Škrdla

Výkonná redakce
Assistant Editors

Hedvika Břínková, Zdenka Kosarová, Šárka Krupičková, Olga Lečbychová,
Zuzana Loskotová, Ladislav Nejman, Rudolf Procházka, Stanislav Stuchlík,
Lubomír Šebela

Technická redakce, sazba
Executive Editors, Typography

Azu design, s. r. o.

Software
Software

Adobe InDesign CC

Fotografie na obálce
Cover Photography

Nákončí saxu z hrobu v Blučině-Cezavách (obr. 2, str. 105).
Sax-sword strap-end from the tomb of Blučina-Cezavy (Fig. 2, Pg. 105).

Adresa redakce
Address

Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i.
Čechyňská 363/19
602 00 Brno
IČ: 68081758
E-mail: pv@arub.cz
Internet: <http://www.arub.cz/prehled-vyzkumu.html>

Tisk
Print

Azu design, s. r. o.
Bayerova 805/40
602 00 Brno

ISSN 1211-7250
MK ČR E 18648
Vychází dvakrát ročně
Vydáno v Brně roku 2017
Náklad 400 ks

Časopis je uveden na Seznamu neimpaktovaných recenzovaných periodik vydávaných v ČR.
Copyright ©2017 Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i., and the authors.

NEOLIT NEOLITHIC NEOLITHIKUM

BÍLOVICE-LUTOTÍN (K. Ú. BÍLOVICE, OKR. PROSTĚJOV)

„Padělek“, parc. č. 1236. MMK. Sídliště. Záchranný výzkum.

Ve dnech 25. 9. 2015 až 11. 6. 2016 byl prováděn průběžný archeologický dohled při stavbě „Polní cesta a VHO v k. ú. Bílovice - I. etapa“ (Fojtík 2016), který vedl hned ke čtyřem archeologicky významným zjištěním a tedy i k vlastním terénním odkryvům. V poloze „Horní Syrovátka“ byl prozkoumán blíže nedatovaný sídlištní objekt, v polní trati „Padělek“ kulturní vrstva kultury s moravskou malovanou keramikou (ZM ČR 1:10 000, list 24-24-01, 230:128 mm od S:J s. č.) a sídlištní jáma mladšího úseku kultury zvoncovitých pohárů a v mlýnském náhonu u „Jurdova mlýna“ pak zaznamenány objekty nejen rámcově pravěké (snad komplex lužických popelnicových polí), ale i vrcholně středověké (průběh 14. století); cf. příslušné oddíly tohoto ročníku Přehledu výzkumů. Získané výsledky potvrdily velmi intenzivní pravěké, protohistorické i historické osídlení sledovaného prostoru (cf. Šmíd 2003) a v případě polohy „Padělek“ navíc rozšířily naše dosavadní poznatky o dosud neznámou komponentu – osadu lidu zvoncovitých pohárů pozdní doby kamenné.

Pavel Fojtík, Miroslav Šmíd

Literatura

Fojtík, P. 2016: „*Polní cesta a VHO v k. ú. Bílovice - I. etapa*“, č. akce 453/15. Rkp. nálezové práce. Uloženo: Archiv Ústavu archeologické památkové péče Brno, č. j. 304/16. Brno.

Šmíd, M. 2003: Pravěké a raně historické osídlení katastru obce Bílovice-Lutotín. *Střední Morava* 17, 2003, 45–70.

Resumé

Bílovice-Lutotín (Kat. Bílovice, Bez. Prostějov), „Padělek“, Parz. Nr. 1236. MBK. Siedlung. Rettungsgabung.

BRNO (K. Ú. LÍŠEŇ, OKR. BRNO- -MĚSTO)

„Dlouhý kus“. MMK. Sídliště. Záchranný výzkum.

V prostoru budoucího rozšíření hřbitova došlo v listopadu 2015 ke skrývkám zeminy prostřednictvím buldozeru téměř na celé ploše budoucí stavby. Na jaře 2016 bylo v zemních pracích navázáno budováním inženýrských sítí, retenční nádrže a dalšími terénními úpravami. Vzhledem k povaze plánovaných prací, kdy by bylo velice nesnadné vysledovat případné archeologické situace a nálezy, přistoupili jsme po domluvě s investorem k realizaci předběžného archeologického průzkumu, který se skládal z provedení preventivní detektorové prospekce a magnetometrického měření, které mělo sloužit k lokalizaci archeologických situací.

Geofyzikálním měřením byly zachyceny dva zahloubené objekty z období mladého neolitu (obj. 500 a 501). Pomocí detektorové prospekce se podařilo získat přes 80 kovových nálezů, jejichž datace spadá s největší pravděpodobností souborně do průběhu 19. a 20. století (viz lokalita Brno; k. ú. Líšeň ve svazku Středověk a novověk).

Informace získané z odkryvu objektů 500 a 501 datovaných do období mladého neolitu (lengyelský kulturní okruh) doplňují mozaiku nálezů z blízkého okolí (např. lokalita „Starý zámek“ a další nepublikované v lesních tratích na sever a východ od stavby). Vzhledem k hloubce zjištěných struktur a výrazným erozním pochodům, kterými je plocha stavby ovlivněna (především východní část v prudkém svahu), je možné předpokládat, že objekty představují část větší lokality, která byla již někdy v minulosti zničena orbou a koluviálními procesy. Získaný materiál (především keramické zlomky) plně odpovídá hmotné náplni lengyelské kultury (např. část misky).

Lokalizace: objekt 500 bodem S – JTSK Y = -591045 X = -1158883 Z = 357; objekt 501 bodem S – JTSK Y = -591040 X = -1158882 Z = 357.

Richard Bíško, Tomáš Tencer

Resumé

Líšeň (Líšeň Cadastre, Brno-město District), „Dlouhý kus“. A settlement area of Lengyel culture (Moravian Painted Pottery) was discovered during the archaeological rescue research.

BRNO (K. Ú. STARÝ LÍSKOVEC, OKR. BRNO-MĚSTO)

„Klíny“. LnK. Sídliště, pohřeb na sídlišti. Záchran-
ný výzkum.

Na přelomu října a listopadu roku 2016 uskutečnili pracovníci Ústavu archeologické památkové péče Brno, v. v. i., záchraný archeologický výzkum v severním cípu katastrálního území brněnské městské části Starý Lískovec v souvislosti s plánovanou čtvrtou etapou výstavby Campus Science Parku (objekty D a E). Výstavba se týkala dosud volného pozemku p. č. 1681/1, který se rozkládá mezi budovou Moravského zemského archivu a komunikací ulic Jihlavská a Akademická. Přesná poloha zkoumané plochy je na ZM ČR 1:10 000, list 24-34-04 určena rohovými body o souřadnicích 247:149, 246:142, 251:141 a 252:148 mm od Z:J s. č.

V severozápadní třetině dotčeného prostoru bylo pod vrstvami navodobých navážek zjištěno celkem 23 zahloubených sídlištních objektů, které podle vyzvednutých nálezů časově spadají do období kultury s lineární keramikou a představují tak jižní okraj soudobé rozsáhlé osady (naposledy Přichystal 2014). Jakousi přirozenou hranici sídlištního areálu zde tvořila dnes již zaniklá mělká terénní deprese s občasnou vodotečí, probíhající napříč pozemkem ve směru od jihozápadu k severovýchodu. Mezi odkrytými objekty převažovaly menší jámy, většinou bez možnosti bližší funkční interpretace. V jednom případě byla ve stěně takové jámy vybudována hliněná pec. V jiné jámě pak byla objevena kompletní kostra nedospělé osoby (obr. 1). Vzhledem ke skutečnosti, že ostatky byly pietně uloženy ve skrčené poloze na boku, lze celou situaci označit za další příklad rituálního pohřbu na sídlišti.

Michal Přichystal

Literatura

Přichystal, M. 2014: Brno (k. ú. Starý Lískovec, okr. Brno-město). *Přehled výzkumů* 55(1), 158–159.

Resumé

Brno (Kat. Starý Lískovec, Bez. Brno-město), „Klíny“. Bei der Rettungsgrabung in der Flur „Klíny“

wurde die südliche Grenze der bekannten Siedlung der Kultur mit der Linienbandkeramik entdeckt. In einer Grube wurde die Kinderbestattung gefunden.

Obr. 1. Brno (k. ú. Starý Lískovec, okr. Brno-město). Dětský pohřeb v sídlištní jámě.

Abb. 1. Brno (Kat. Starý Lískovec, Bez. Brno-město). Kindergrab in der Siedlungsgrube.

BRNO (K. Ú. ŠTÝŘICE, OKR. BRNO-MĚSTO)

Vídeňská ulice, parc. 640/8, 640/17, 652/3, 652/6, 676/1, 678/1, 678/2, 679, 680 (akce A066/2012). Neolit, LnK (?), MMK. Sídliště. Záchraný výzkum.

V měsících červenci 2012 až lednu 2013 proběhl záchraný archeologický výzkum při stavbě „Obytný dům Vídeňská - II. etapa“. Archeologický výzkum navázal na I. etapu uskutečněnou v roce 2009. Zkoumaná plocha se nachází při západní straně Vídeňské ulice mezi domy č. 16 a č. 22, na východním svahu Červeného kopce, spadajícímu k ulici Vídeňské.

Geologické podloží je v prostoru zkoumané lokality tvořeno kvarténními sprašemi a sprašovými sedimenty, které jsou uloženy na relikttech štěrků a štěrkopísků řeky Svratky. Svrchní část sprašového podloží je ukončena oranžovým prachovým sedimentem (slabě vyvinutá půda), na který nasedá holocénní půda typu hnědozemě.

Ve spodní části plochy 01 byly zachyceny dva nepravidelné výkopy, z jejichž výplně byla získána keramika náležející kultuře s moravskou malovanou keramikou (obr. 2, 3). Na ploše 02 a 03 byl zachycen rozsáhlý hliník o velikosti až 300 m². Vyplněn byl relativně jednodlitou tmavě hnědou až černou plastickou hlínou, ve které se směrem ke dnu vždy vyskytovaly zlomky žluté plastické hlíny, či